

**Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Az anyagkörforgás megvalósítása – a körforgásos gazdaságra vonatkozó uniós cselekvési terv**

[COM(2015) 614 final],

**Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelv a csomagolásról és a csomagolási hulladékról szóló 94/62/EK irányelv módosításáról**

[COM(2015) 596 final – 2015/0276 (COD)],

**Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelv a hulladékokról szóló 2008/98/EK irányelv módosításáról**

[COM(2015) 595 final – 2015/0275 (COD)],

**Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelv a hulladéklerakókról szóló 1999/31/EK irányelv módosításáról**

[COM(2015) 594 final – 2015/0274 (COD)],

valamint

**Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelv az elhasznált járművekről szóló 2000/53/EK irányelv, az elemekről és akkumulátorokról, valamint a hulladékelemekről és -akkumulátorokról szóló 2006/66/EK irányelv, valamint az elektromos és elektronikus berendezések hulladékairól szóló 2012/19/EU irányelv módosításáról**

[COM(2015) 593 final – 2015/0272 (COD)]

(2016/C 264/14)

**Előadó: Cillian LOHAN**

2015. december 2-án az Európai Bizottság, 2015. december 14-én az Európai Parlament, illetve 2015. december 15-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 192. cikkének (1) bekezdése, 114. cikkének (1) bekezdése és 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

*A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Az anyagkörforgás megvalósítása – a körforgásos gazdaságra vonatkozó uniós cselekvési terv – [COM(2015) 614 final],*

*Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelv a csomagolásról és a csomagolási hulladékról szóló 94/62/EK irányelv módosításáról – [COM(2015) 596 final – 2015/0276 (COD)],*

*Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelv a hulladékokról szóló 2008/98/EK irányelv módosításáról – [COM(2015) 595 final – 2015/0275 (COD)],*

*Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelv a hulladéklerakókról szóló 1999/31/EK irányelv módosításáról – [COM(2015) 594 final – 2015/0274 (COD)],*

*Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelv az elhasznált járművekről szóló 2000/53/EK irányelv, az elemekről és akkumulátorokról, valamint a hulladékelemekről és -akkumulátorokról szóló 2006/66/EK irányelv, valamint az elektromos és elektronikus berendezések hulladékairól szóló 2012/19/EU irányelv módosításáról – [COM(2015) 593 final – 2015/0272 (COD)].*

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció 2016. április 12-én elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a 2016. április 27–28-án tartott, 516. plenáris ülésén (az április 27-i ülésnapon) 192 szavazattal 4 ellenében, 12 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

## 1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az EGSZB reméli, hogy az Európai Bizottságnak a körforgásos gazdaságra történő átállás felgyorsítására irányuló törekvései az első lépést jelentik a magatartás és a gyakorlatok terén történő paradigmaváltás megvalósítása felé. Emlékeztet arra, hogy ellenezte a körforgásos gazdaságra vonatkozó előző, 2014-ben közzétett csomag visszavonását.

1.2. Az EGSZB üdvözli továbbá, hogy az Európai Bizottság figyelembe vette a 2014-es csomag kapcsán tett néhány javaslatát (például azzal, hogy a hangsúlyt a termékek életciklusának a gyártást megelőző szakaszára helyezi). Lehetne azonban a csomagot ambiciózusabbá is tenni. A 2014-es csomagban szereplő célok nagyobb gazdasági és környezeti előnyökkel jártak<sup>(1)</sup>. Az EGSZB a hulladékkezelésről szóló 2014-es csomagban kitűzött célok visszaállítását ajánlja, biztosítva ugyanakkor, hogy azokat költséghatékonyan lehessen teljesíteni. Összességében úgy tűnik, hogy a 18 hónapos várakozási időt nem indokolja az új csomagnak a korábbi csomaghoz képest módosult tárgyköre vagy törekvései.

1.3. A körforgásos gazdaságra vonatkozó politikáknak biztosítaniuk kellene, hogy, a körök tartósak, kisméretűek, helyiek és tiszták legyenek. Egyes ipari tevékenységek esetében a körforgási láncok általában nagy méretűek.

1.4. Az Európai Bizottság javaslatai nem foglalkoznak kellő mértékben a körforgásos gazdaságra való átállás szociális és foglalkoztatási előnyeivel és kockázataival<sup>(2)</sup>. Nem javasol semmit a munkaerő oktatás és képzés révén történő, szükséges alkalmazkodására vonatkozóan. Meg kell nevezni a legkiszolgáltatottabb ágazatokat és munkavállalókat annak érdekében, hogy létre lehessen hozni a támogató struktúrák teljes arzenálját.

1.5. Az EGSZB üdvözli, hogy kötelező jelentéstételt vezettek be a hulladéksökkentési célkitűzések elérését ösztönző megfelelő gazdasági eszközök használatáról, de ezt tágabb kontextusban kellene alkalmazni. Az átállást vezető gazdasági eszközöket határozottabban és szisztematikusabban kellene használni.

1.6. Az EGSZB szívesen feltárná, hogy létre lehetne-e hozni egy olyan, a körforgásos gazdaságot szolgáló nyílt európai platformot, ahol találkozhatnak az erőforrás-hatékonysággal foglalkozó állami, részben állami vagy magánszektorbeli érdekelték és a civil társadalom. A platformnak az EGSZB adhatna otthont, lehetőséget kínálva a bevált gyakorlatokról való tájékoztatásra és azok cseréjére.

1.7. Az oktatás – valamennyi formában és szinten – a körforgásos gazdaságra való átállás alapvető részét fogja képezni. Ehhez meg kell határozni mind az azonnali változáshoz elengedhetetlen munkavállalók képzési szükségleteit, mind pedig a jövő nemzedékek oktatásával kapcsolatos hosszabb távú intézkedéseket.

1.8. A körforgásos gazdaságra történő átállásnak az üzleti szféra számára eredményesnek kell lennie. A NAT/652. sz. vélemény<sup>(3)</sup> intézkedéseket sorolt fel a kkv-k támogatására. A finanszírozáshoz való hozzáférés problémát jelenthet azon kkv-k és vállalkozók számára, akik ki akarják használni a körforgásos gazdaság nyújtotta lehetőségeket.

<sup>(1)</sup> SWD(2015) 259 final.

<sup>(2)</sup> HL C 230., 2015.7.14., 99. o.

<sup>(3)</sup> HL C 230., 2015.7.14., 99. o., különös tekintettel az 5. pontra.

1.9. A környezetbarát tervezésről szóló irányelv tervezett felülvizsgálata során a termékek teljes életciklusát figyelembe kell venni, kitérve többek közt a következőkre: tartósság, javíthatóság, alkatrészek elérhetősége/megfizethetősége, a gyártók általi feltétlen információszolgáltatás a javításról és a szervizről. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a környezetbarát tervezési elveket minden feldolgozóipari ágazatban alkalmazni kell. Ez elősegítené a használatból kivont termékek nyersanyagainak és összetevőinek gazdaságos, technikailag megvalósítható visszanyerését. Ennek hangsúlyozására gyakran az elektronikai cikkek, főként a mobiltelefonok példáját hozzák fel.

1.10. A termékek címkéjén több információt kell feltüntetni, köztük az adott termék várható élettartamát is. Nem elég csupán azt vizsgálni, hogy szó lehet-e tervezett elavulásról. Az EGSZB megismétli a politikai döntéshozókhoz intézett azon kérését, hogy teljesen tiltsák be azokat a termékeket, amelyek esetében a meghibásodás be van tervezve annak érdekében, hogy előidézze a készülék élettartamának végét <sup>(4)</sup>.

1.11. A magatartásbeli változást leginkább egyértelmű árjelzésekkel lehet elérni, azaz úgy, ha a fogyasztók számára kényelmet és versenyképes árakat kínálnak. A körforgásos jelleg elveinek megfelelő termékeket vagy szolgáltatásokat az ár tekintetében, az erőforrások rendelkezésre állása/szűkössége vagy a termék tervezésének módja alapján egyértelműen meg kell különböztetni. Ezt eleinte kiterjesztett gyártói felelősségi rendszerek és/vagy környezetvédelmi adók révén lehet elérni. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy minden új intézkedés életképességét meg kell vizsgálni.

1.12. Az EGSZB üdvözli, hogy minimumkövetelményeket vezetnek be a kiterjesztett gyártói felelősségi rendszerekre vonatkozóan, ugyanakkor még jobban tisztázni kell a különféle értékláncbeli érdekelttek szerepeit és felelősségi köreit. A kiterjesztett gyártói felelősségi rendszerek bevezetését kötelezővé kellene tenni a tagállamok számára.

1.13. Ki kell dolgozni azokat a támogatási mechanizmusokat, amelyek lehetővé teszik a szegényebbek számára, hogy hozzáférhessenek a jobb minőségű (és magasabb belépési költségű) árukhoz és szolgáltatásokhoz. Ez történhet államilag támogatott hitelezési rendszer vagy a gyártó által támogatott finanszírozási rendszer formájában, amelynek kamatlába alacsony, és kizárólag bizonyos minimális élettartammal rendelkező, továbbá a körforgásos jelleg valamennyi elemét tartalmazó termékekre vonatkozik.

1.14. Eredményesnek bizonyultak egyes konkrét szakpolitikai eszközök, mint például a betétdíjas rendszer és az integrált igazgatási rendszerek, amelyeket a csomag részeként ösztönözni kell. Az újrahasznosított termékekre, valamint az újrahasználati és javítási tevékenységekre vonatkozó csökkentett héa-kulcs vagy héa-mentesség ösztönzést jelenthet a vállalkozók számára, hogy aktívak legyenek ezen a területen, a fogyasztóknak pedig versenyképes árú termékeket biztosít, ami hozzájárul a magatartásbeli változások széles körben történő elterjedéséhez. A támogatásokat át kellene irányítani a másodlagos nyersanyagok használatának, valamint a környezetbarát tervezési elvek minden feldolgozóipari ágazatban való alkalmazásának ösztönzésére.

1.15. A kormányoknak és intézményeknek élen kell járniuk abban, hogy a hatáskörükbe tartozó valamennyi termék- és szolgáltatásbeszerzés esetén a zöld közbeszerzést alkalmazzák. Alapesetben a legkörnyezetbarátabb opciót kell választani, bármely más opció választását meg kell indokolni.

1.16. A hulladékáramok elkülönített gyűjtése elengedhetetlen a körforgás biztosításához. Örömmel fogadjuk, hogy a biohulladék azonnali elkülönített gyűjtését is kötelező érvénnyel előírják. Az irányelvben szereplő követelményt szigorítani kell úgy, hogy minden elkülönített gyűjtés kötelező legyen, kivéve, ha ez alól valamilyen gyakorlati akadály miatt egyedi felmentést adnak.

1.17. Az élelmiszer-hulladék csökkentése csak úgy érhető el, ha részcélokat határozzunk meg a 2. fenntartható fejlesztési cél elérésében. A mellékletben ki kellene dolgozni egy az élelmiszer-vesztesség és -pazarlás mennyiségét meghatározó mechanizmust, konkrét határidővel, a már elvégzett munkára alapozva <sup>(5)</sup>.

<sup>(4)</sup> HL C 67., 2014.3.6., 23. o.

<sup>(5)</sup> Lásd például a 7. keretprogram EU FUSIONS projektjét: <http://www.eu-fusions.org/index.php>

1.18. A körforgásos gazdaság koncepciói nem bontakozhatnak ki egymástól elszigetelten. Szükség van egy olyan felügyelő szervre, mint például az Erőforrás-hatékonysági Platform, amelynek feladata annak biztosítása, hogy az Európai Bizottság által kiadott egyéb ágazati stratégiák összhangban legyenek a körforgásos gazdaság elveivel.

1.19. Az európai szemeszter folyamatát az országspecifikus ajánlások révén fel lehet használni a tagállami szintű végrehajtás biztosítására, valamint annak garantálására, hogy a körforgásos gazdasági modellre történő átállást prioritásként kezeljék.

## 2. Bevezetés

2.1. Az Európai Bizottság 2015. december 2-án közzétett egy felülvizsgált csomagot a körforgásos gazdaság témájában. A javaslatok tartalmaznak egy nem jogalkotási részt, s ezen belül egy közleményt *Az anyagkörforgás megvalósítása – a körforgásos gazdaságra vonatkozó uniós cselekvési terv* címmel, a másik rész pedig módosításokat javasol a hulladékkezelésről és -újrahasznosításról szóló hatályos európai jogszabályokban.

2.2. Az új javaslatok a José Manuel Barroso vezette Európai Bizottság által kiadott előző csomagot váltják fel, amelyet 2014 júliusában az Európa 2020 stratégia *Erőforrás-hatékony Európa* elnevezésű kiemelt kezdeményezése keretében tettek közzé. Az új csomag sok szempontból jobb, különösen a tekintetben, hogy átfogóbb jellegű, és a termékek életciklusának valamennyi szakaszára kiterjed, de vannak olyan területek, amelyeken az ambíciókat csökkentették. Fennáll a veszélye, hogy a csomag az újrahasznosításra koncentrál, ahelyett hogy a körforgáson alapuló gazdasági modell megvalósításának igényéhez illő szakpolitikai eszközöket vezetne be. A magas újrahasznosítási ráta még nem jelent nagyobb mértékben a körforgásra alapuló gazdaságot. Összességében úgy tűnik, hogy a 18 hónapos várakozási időt nem indokolja az új csomagnak a korábbi csomaghoz képest módosult tárgyköre vagy törekvései.

## 3. Általános megjegyzések

3.1. A lineáris, kitermelés-átalakítás-használat-eldobás alapú gazdaságról a körforgásos gazdaságra történő átállás, amelyben a hulladékot erőforrássá lehet átalakítani, kritikus fontosságú kihívást jelent Európa számára. Ez az átállás a gazdaságot fenntarthatóbbá teszi, és a jobb erőforrás-gazdálkodás, korlátozott kitermelés és szennyezés révén csökkenti annak környezeti lábnyomát; lehetővé teszi a vállalkozások számára, hogy a nyersanyagokkal való jobb gazdálkodásnak köszönhetően versenyelőnyre tegyenek szert, ugyanakkor csökkenti a gazdaságnak az importált – adott esetben döntő fontosságú és ritka – nyersanyagoktól való függését; új gazdasági lehetőségeket és új piacokat teremt Európán belül és kívül, valamint új helyi munkahelyek létrehozását eredményezi.

3.2. Üdvözljük, hogy az Európai Bizottság elismeri, hogy át kell állnunk a körforgásos gazdaságra. Ahhoz, hogy a számos gazdasági és társadalmi előnyt teljes mértékben ki tudjuk aknázni, rendszerszintű változást kell elérnünk. A körforgásos gazdaságot elősegíteni hivatott intézkedéseknek biztosítaniuk kell, hogy a körök tartósak, kisméretűek, helyiek és tiszták legyenek. A körök mérete azonban változó lehet. A körforgásos gazdaságban a használat fontosabb, mint a birtoklás. a termék-szolgáltatási rendszerek és az együttműködésre épülő fogyasztási modellek igen kedvező hozzájárulást nyújthatnak e tekintetben, ezzel az EGSZB két következő véleménye foglalkozik majd. A körforgásos gazdaság nem csupán olyan lineáris gazdaság, amelynél megpróbáljuk a hulladékot visszaforgatni a termelésbe, hanem a gazdaság teljes átalakítására való törekvést jelenti, ahol a felelősség és a tulajdonjog fogalmait újra meg kell határozni. Az ilyen alapvető változásokat a létező gazdasági modell globálisan összekapcsolt kontextusának tudatában kell végrehajtani. Világszintű problémák kezelésében a pusztán térségi szintű fellépés ritkán vezet eredményre, ezért globális szintű kezdeményezést kell indítani.

3.3. A körforgásos gazdaságra való átállásnak a gazdaságra gyakorolt hatásait folyamatosan elemezni kell. Az elavult üzleti gyakorlatok alkalmazása fokozatosan megszűnik, ezért fel kell térképezni, kiket érint ez leginkább, és fel kell kínálni az ahhoz szükséges támogatást, hogy a körforgásos gazdaságra való átállás igazságos és méltányos legyen. A szociális és foglalkoztatási előnyökkel és kockázatokkal foglalkozni kell<sup>(6)</sup>.

<sup>(6)</sup> HL C 230., 2015.7.14., 99. o., különös tekintettel a 4. pontra.

3.4. Hiányoznak az átállást előrevívő gazdasági eszközök. Az EGSZB megállapította, hogy az erőforrás-hatékony gazdaság megvalósításához piaci alapú és szabályozási eszközöket kell kombinálni<sup>(7)</sup>. A 4. cikk (3) bekezdése gazdasági eszközök használatára kötelezi a tagállamokat, és 18 hónap, majd öt év után jelentéstételi kötelezettséget ír elő. Ezt meg lehetne erősíteni egy három év után leadandó időközi jelentéssel, valamint egy környezetvédelmi adók alkalmazására vonatkozó ajánlással. Meg kellene osztani a tagállami bevált gyakorlatok kidolgozásával kapcsolatos eszközöket, és ezek elfogadását az európai szemeszter keretében ösztönözni kellene.

3.5. Az Európai Bizottságnak nagyobb egyértelműséget kell teremtenie a korábbi években kiadott olyan cselekvési tervek koherenciáját, illetve hierarchikus és feltételeességi kapcsolatát illetően, mint például az erőforrás-hatékony Európa megvalósításának ütemterve<sup>(8)</sup>, a 2020-ig terjedő hetedik környezetvédelmi cselekvési program<sup>(9)</sup> és a körforgásos gazdaságra vonatkozó uniós cselekvési terv. A közelmúltban kiadott cselekvési tervben megfogalmazott tevékenységek közül többet már a korábbi kezdeményezésekben is említettek. A korábbi kezdeményezések sikereinek és hiányosságainak teljes körű értékelése nagyon fontos.

3.6. A körforgásos gazdaságra vonatkozó csomag a helyes irányba mutató lépés. Továbbra is kulcsfontosságú kérdés azonban, hogy az intézkedések összessége elegendő-e ahhoz, hogy az európai gazdaságok a jelenlegi fejlődési útról (amely ugyancsak növeli az erőforrás-hatékonyt) áttérjenek egy valóban körforgásos modellre, amely a gazdasági jólétet függetlenítené a természeti erőforrások használatától (teljes függetlenítés), és megsokszorozná a gazdasági és társadalmi előnyöket<sup>(10)</sup>. A cselekvési tervet alkalmassá kell tenni arra, hogy a mögöttes rendszerszintű kihívásokat kezelje, és elégséges keretet biztosítson az átállás megkezdéséhez<sup>(11)</sup>.

3.7. Az EGSZB üdvözlözi az Európai Bizottság hulladékról szóló jogalkotási javaslatához kapcsolódó hatásvizsgálatot<sup>(12)</sup>. Az EGSZB megjegyzi, hogy a visszavont csomaghoz képest az új csomag kevesebb gazdasági, foglalkoztatási és a kibocsátások csökkentésével kapcsolatos előnnyel jár. A nem jogalkotási cselekvési tervre vonatkozó költség-haszon elemzés segíthetne a körforgásos gazdaságra történő átállás eléréséhez szükséges, legeredményesebb és legarányosabb intézkedések azonosításában<sup>(13)</sup>.

3.8. A siker kulcsa a végrehajtás. Az EGSZB kéri egy a koherenciáért és a kölcsönös megfeleltetésért felelős szervezet létrehozását, a 7. környezetvédelmi cselekvési program és a körforgásos gazdaságra vonatkozó csomag kidolgozásában is részt vevő Erőforrás-hatékonyt Platform<sup>(14)</sup> mintájára.

3.9. Az EGSZB elismeri, hogy az Európai Bizottság – ahogy azt a NAT/652. sz. véleményben<sup>(15)</sup> kértük – erőfeszítéseket tett az érdekelt felek és szakértők széles körének bevonására. A körforgásos gazdaságra történő átállás hosszú távú folyamat, melynek előfeltétele, hogy a célt valamennyi szint és ágazat szereplői magukénak érezzék és annak elérésében megfelelő szerepet vállaljanak. Az Európai Bizottság hangsúlyozza abbéli szándékát, hogy aktívan bevonja az érdekelt feleket a cselekvési terv végrehajtásába<sup>(16)</sup>; ennek részletei döntőek lesznek.

<sup>(7)</sup> HL C 226., 2014.7.16., 1. o.

<sup>(8)</sup> COM(2011) 571 final.

<sup>(9)</sup> Az 1386/2013/EU határozat.

<sup>(10)</sup> Ellen MacArthur Foundation, McKinsey, *Growth within: A circular economy vision for a competitive Europe*, 32. o., 39. o., [http://www.mckinsey.com/client\\_service/sustainability/latest\\_thinking/growth\\_within\\_-\\_a\\_circular\\_economy\\_vision\\_for\\_a\\_competitive\\_europe](http://www.mckinsey.com/client_service/sustainability/latest_thinking/growth_within_-_a_circular_economy_vision_for_a_competitive_europe)

<sup>(11)</sup> A rendszerszintű kihívásokról lásd: Európai Környezetvédelmi Ügynökség, *Az európai környezet – Állapot és előzetekintés 2015*, összefoglaló jelentés, 2015, 141. o., <http://www.eea.europa.eu/soer>

<sup>(12)</sup> SWD(2015) 259 final.

<sup>(13)</sup> Lásd a következő példákat: Ellen MacArthur Foundation, McKinsey, a fentebb idézett *Growth within* c. mű, 34. o., 1. táblázat, valamint a körforgásos gazdaság makrogazdasági hatásáról szóló szakirodalom egyes művei, például a Római Klub *Circular Economy & Benefits for Society* című jelentése, 2015. október (EN), <http://www.clubofrome.org/?p=8851>

<sup>(14)</sup> [http://ec.europa.eu/environment/resource\\_efficiency/re\\_platform/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/environment/resource_efficiency/re_platform/index_en.htm)

<sup>(15)</sup> HL C 230., 2015.7.14., 99. o., 1.3. pont.

<sup>(16)</sup> COM(2015) 614/2, 24. o.

3.10. Az EGSZB megismétli azt a NAT/652. sz. véleményében megfogalmazott felajánlását, hogy aktívan segíti a civil társadalmi szereplők olyan hálózatait, amelyek a körforgásos gazdaságra történő átállás mellett szállnak síkra, és megvizsgálja a körforgásos gazdaság európai fóruma létrehozásának és irányításának lehetőségét. Számos olyan fórum létezik, amely szakmai, ágazati nézőpontot kínál. Az EGSZB kiváló helyzetben van ahhoz, hogy közismert fórumot nyújtson az érdekeltek körforgásos gazdasággal kapcsolatos jelentéstételének és részvételének megkönnyítéséhez. Ezt az Európai Bizottsággal együttműködésben lehetne megszervezni egy ágazatközi, sokféle érdekeltet tömörítő részvételi platform létrehozása érdekében. Az EGSZB-ben már működik egy migrációs fórum, amely megfelelő modellt jelenthet ehhez.

3.11. A munkavállalók szerepe az átállásban és a körforgásos gazdasági modellre történt átállás után, valamint a minőségi munkahelyek létrehozása létfontosságú. Az EGSZB kifejtette<sup>(17)</sup>, hogy a „Zöld foglalkoztatás” kezdeményezés<sup>(18)</sup> ellenére a visszavont csomag nem foglalkozott kielégítő mértékben a körforgásos gazdaság sajátos társadalmi-gazdasági előnyeivel és kihívásaival. Ez a 2015-ös csomagra is igaz. Azok az iparágak és vállalkozások, amelyeket az átállás negatívan érint majd, az igazságos átállás érdekében bizonyos támogatásban részesülhetnek. Védni kell a munkavállalókat, és lehetővé kell tenni számukra, hogy kiaknázzák az új körforgásos modellből adódó számos lehetőséget<sup>(19)</sup>.

3.12. Az oktatást az általános iskolától a vállalatokig, kkv-kig, befektetőig és finanszírozóig minden szintre ki kell terjeszteni. Az oktatást és a képzést össze kell kapcsolni egy olyan koherens programban, amely a megnevezett társadalmi-gazdasági kihívásokkal foglalkozik. Az oktatás lesz a nagyszabású magatartásváltozás egyik motorja, és segíthet egy olyan új felelősségteljes fogyasztónemzedék létrejöttében, amely megfelelően árazott, könnyen hozzáférhető, jó minőségű és etikus fogyasztási lehetőségeket keres.

3.13. A körforgásos gazdaságra történő átállásnak az üzleti szféra számára eredményesnek kell lennie. A NAT/652. sz. vélemény<sup>(20)</sup> intézkedéseket sorolt fel a kkv-k támogatására. A finanszírozáshoz való hozzáférés problémát jelenthet azon kkv-k és vállalkozók számára, akik ki akarják használni a körforgásos gazdaság nyújtotta lehetőségeket. A Kohéziós Alap, az európai strukturális és beruházási alapok, az Európai Stratégiai Beruházási Alap, valamint az olyan tematikus alapok, mint a LIFE vagy a COSME lehetséges finanszírozási források, és ezeken belül külön finanszírozási lehetőségeket kellene rendelkezésre bocsátani.

## 4. Részletes megjegyzések

### 4.1. Termelés

4.1.1. A környezetbarát tervezésről szóló irányelv<sup>(21)</sup> várható felülvizsgálata során a termékek teljes életciklusát figyelembe kell venni, kitérve többek közt a következőkre: tartósság, tervezett elavulás (vagy „várható élettartam”), javíthatóság, alkatrészek elérhetősége/megfizethetősége, a gyártók általi feltétlen információszolgáltatás.

4.1.2. A környezetbarát tervezésről szóló irányelv jelenleg csak az energiával kapcsolatos termékekre vonatkozik. Korábbi dokumentumokban<sup>(22)</sup> megállapították, hogy a mobilitás, a lakhatás és az élelmiszerek felelősek a káros környezeti hatások 70–80 %-áért. Ez is rávilágít annak szükségességére, hogy a környezetbarát tervezés elvét valamennyi ágazatban alkalmazzák. Ez egy döntően fontos horizontális elem. Különösen a regionális kkv-knak a javítás, az újrafelhasználás, az újrafelhasználásra történő előkészítés és az újrafeldolgozás kihasználásra váró területein történő fejlődése érdekében az alapanyagokat a többféle felhasználási mód, valamint a bontás és újrafeldolgozás szem előtt tartásával kell megtervezni.

<sup>(17)</sup> HL C 230., 2015.7.14., 99. o., 4. pont és HL C 230., 2015.7.14., 91. o., 1.5. és 4.8. pont.

<sup>(18)</sup> COM(2014) 446 final.

<sup>(19)</sup> Európai Parlament, *Leasing Society*, 2012. november, elérhető: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2012/492460/IPOL-ENVI\\_ET%282012%29492460\\_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2012/492460/IPOL-ENVI_ET%282012%29492460_EN.pdf)

<sup>(20)</sup> HL C 230., 2015.7.14., 99. o., különös tekintettel az 5. pontra.

<sup>(21)</sup> 2009/125/EK.

<sup>(22)</sup> COM(2011) 571 final, *Erőforrás-hatékonysági ütemterv*, 5. fejezet.



4.1.3. A kiterjesztett gyártói felelősséggel kapcsolatos programoknak az összes körforgási láncot maradéktalanul figyelembe kell venniük. Köztudott, hogy az anyaghatékonyság szabályozása az energiahatékonyságnál sokkal összetettebb kérdés, de a kihívással egy innovatív megközelítés révén kell szembenézni. A kiterjesztett gyártói felelősség új ösztönzőinek gondoskodniuk kell arról, hogy gyártói szinten lényeges magatartásbeli változás álljon be, ami aztán a fogyasztói szinten is magatartásváltozást hoz. A gyártókat kötelezni kellene termékeik várható élettartamának közzétételére.

4.1.4. A helyi gazdasági és társadalmi ökoszisztémákra épülő és a regionális környezetbarát politikák által támogatott kkv-barát ágazati szimbiózis az átállás teljesítési szakaszában támogatást és segítséget igényel majd. A körforgásos gazdaság megteremtésének első szakaszában a kkv-k sokaságát magukban foglaló regionális gazdaságok fognak részt venni. Az ipari melléktermékek más iparágak által nyersanyagként történő fokozottabb felhasználása hozzájárul majd az erőforrások hatékonyabb felhasználásához. Nincs információ arról, hogy az Európai Bizottság hogyan fogja felhasználni e cél eléréséhez a hulladékokról szóló 2008/98/EK irányelv módosított 5. cikkét.

4.1.5. A körforgásos gazdaság későbbi szakaszában továbbfejlődhet, hogy támogassa Európa fenntartható újraiparosítását. Elképzelhető, hogy sor kerül egy egyértelműen ipari léptékű, szabványosításon alapuló fejlődési szakaszra, amely biztosítja, hogy a modell hatékony és nagy léptékű legyen.

4.1.6. A valódi körforgásos gazdaság a tulajdonlásra és az anyagi felelősségre összpontosít. A gyártókat ösztönözni kell a funkcionalitáson alapuló olyan üzleti modellek kialakítására, amelyeknél az árucikkek szolgáltatásként történő bérbeadása és értékesítése megszokott gyakorlattá válik, ahol minden költséget internalizálnak. Ez a kapcsolat a termékek és szolgáltatások körforgásos modellben történő előállítása és egy olyan „teljesítményalapú gazdaság” létrejötte között, amelyben az üzleti modellek teljes mértékben figyelembe veszik az erőforrások szűkösségét.

4.1.7. Az újrafelhasználásban és a javításban a gazdasági tevékenységek és a helybeli munkahelyteremtés szempontjából rejlő lehetőségeket jobban ki lehetne aknázni a termékek gyártóival való jobb együttműködés révén. Különösen a termékekről, valamint az alkatrészeknek a termék piacra dobása után egy meghatározott minimális időszakban történő hozzáférhetőségéről és megfizethető áráról szóló információk olyan alapvető elemek, melyek segíthetnek a javítással és újrafelhasználással foglalkozó szereplők növekedését. Ösztönözni kellene a gyártókkal való együttműködés javítására irányuló önkéntes programokat, és meg lehetne vizsgálni a termékinformációk közzétételére vonatkozó jogi követelmények bevezetését. Hasonlóképpen meg kellene könnyíteni a javítással és újrafelhasználással foglalkozó szereplők hozzáférését az elhasznált termékekhez, hogy előmozdítsuk az innovációt és a munkahelyteremtést az ágazatban.

4.1.8. Az EGSZB üdvözlí, hogy az Európai Bizottság megoldandó problémaként kezeli a tervezett elavulást, mellyel hatékonyan szembe lehet szállni szolgáltatás-, illetve teljesítményorientált, innovatív üzleti modellek előmozdításával. A fenntartható fogyasztásról és a termékek élettartamáról szóló korábbi véleményében<sup>(23)</sup> az EGSZB arra kérte a politikai döntéshozókat, hogy vegyék fontolóra az olyan termékek teljes betiltását, amelyek esetében a meghibásodás be van tervezve annak érdekében, hogy előidézze a készülék élettartamának végét. Egy a Horizont 2020 keretében megvalósított, a tervezett elavulási gyakorlatokat feltárni hivatott tesztelési program, melyet a cselekvési terv javasolt, önmagában nem elegendő e kérdés teljes körű rendezéséhez. Az EGSZB azt kéri az Európai Bizottságtól, hogy minél előbb álljon elő ambiciózusabb javaslatokkal.

## 4.2. Fogyasztás

4.2.1. A magatartásbeli változást akkor lehet elérni, ha a fogyasztók számára kényelmet és versenyképes árakat kínálnak. A körforgásos jelleg elveinek megfelelő termékeket vagy szolgáltatásokat az ár tekintetében, az erőforrások rendelkezésre állása/szűkössége vagy a termék tervezésének módja alapján kell differenciálni. Ezt eleinte kiterjesztett gyártói felelősségi rendszerek és/vagy környezetvédelmi adók révén lehet elérni. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy minden új intézkedés életképességét meg kell vizsgálni.

4.2.2. Az EGSZB érdeklődéssel várja az Európai Bizottságnak a zöld címkék egyszerűsítésére és a hamis zöld termékleírások megelőzésére irányuló javaslatát. A vásárlók által elvárt alapvető információk címkén való pontos feltüntetése elősegíti majd, hogy a fogyasztók jobb döntéseket hozzanak, és lehetővé teszi, hogy a fogyasztók döntései egy adott termék valóban összehasonlítható jellemzőin alapuljanak. Például egy konyhai készülék magasabb kezdőára idővel gazdaságosabbnak bizonyulhat a készülék hosszú élettartama, minősége és teljesítménye miatt.

<sup>(23)</sup> HL C 67., 2014.3.6., 23. o. Lásd még a SIRCOME ügynökség, a Dél-Bretagne-i Egyetem és a Dél-Csehországi Egyetem által az EGSZB megbízásából készített tanulmányt: *The Influence of Lifespan Labelling on Consumers* [Hogyan befolyásolják a fogyasztót az élettartamról szóló információk], 2016. március.

4.2.3. Problémát jelent, hogy a nagyobb teljesítményű készülékekhez valamennyi fogyasztó hozzájuthasson, és meg is tudja fizetni azokat. Ki kell dolgozni azokat a támogatási mechanizmusokat, amelyek lehetővé teszik a szegényebbek számára, hogy hozzáférhessenek a jobb minőségű, magasabb belépési költségű árukhoz és szolgáltatásokhoz. Ez történhet államilag támogatott hitelezési rendszer vagy a gyártó által támogatott finanszírozási rendszer formájában, amelynek kamatlába alacsony, és kizárólag bizonyos minimális élettartammal rendelkező, továbbá a körforgásos jelleg valamennyi elemét tartalmazó termékekre vonatkozik. Erre a problémára megoldást jelentene, ha a termékek esetében a hangsúly a tulajdonlás felől a lízingtípusú modell felé tolnódna.

4.2.4. A körforgásos opciónak a fogyasztók számára megfizethetőnek kell lennie. A jobb minőségű, hosszabb élettartamú termék a megvásárláskor jellemzően többbe kerül, a termék használatának tartama során azonban e költséghátrány gyakran kiegyenlítődik. A jobb címkézés és információk olyan pénzügyi eszközökkel párosítva, amelyek a hosszabb élettartamot, tisztább alkatrészeket, jobb javíthatóságot és újrafelhasználás céljából történő jobb szétszerelhetőséget ösztönzik, magatartásbeli változásra sarkallnak.

4.2.5. A 7. környezetvédelmi cselekvési program (41. pont d) bekezdés) a fenntartható fogyasztás és termelés átfogóbb jellegű keretének létrehozásáról, valamint a fogyasztás teljes hatásának csökkentésére vonatkozó célok megállapításáról rendelkezik. Az ENSZ fenntartható fogyasztással és termeléssel kapcsolatos 12. fenntartható fejlesztési céljára történik ugyan utalás, de a célértékeknek a 7. környezetvédelmi cselekvési programban megállapított szükségessége már nem tükröződik a cselekvési tervben vagy a mellékletben.

4.2.6. A körforgásos gazdaságra való átállás megvalósításával össze kell kapcsolni azt, hogy a gazdaságban végbemenő digitális átállás mennyiben járulhat hozzá a fogyasztás és a termelés környezeti lábnyomának csökkenéséhez, valamint a többszöri használat és javítás elterjedéséhez.

4.2.7. A felelős fogyasztói döntésekhez érdemi fogyasztói tájékoztatásra van szükség, ezért üdvözlendő a termékek környezeti lábnyomának megállapítására irányuló módszertan kidolgozása. A termékvizsgálatot azonban már a 2011-es erőforrás-hatékonysági ütemtervben <sup>(24)</sup> is említették.

4.2.8. Az EGSZB az újrahasználtra vonatkozó, önálló mennyiségi célokat szeretne látni, amelyek elkülönülnek az újrafeldolgozási céloktól. Ezenkívül meg kell teremteni az említett célok eléréséhez szükséges feltételeket.

4.2.9. Az újrahasználati és javítási programok ösztönzése jó példát jelenthet a gazdasági eszközök felhasználására. Meg kell vizsgálni, nem lehet-e alacsonyabb héa-kulcsokat alkalmazni az újrahasználtra előkészített, illetve a javított és értékesített termékekre. Ez átalakítaná a javított áruk versenyképességét, fellendítve ezen a területen az innovációt és a vállalkozói tevékenységet.

4.2.10. Az együttműködésen alapuló fogyasztás területén érdemes figyelembe venni a korábbi EGSZB-véleményekben <sup>(25)</sup> megfogalmazott üzeneteket. A legújabb kutatási eredményekre épülő ígéretes fejleményeket, így különösen a viselkedéstudomány eredményeit és ezen belül a „nudge” („oldalba bökkés”) fogalmát is fel kellene használni, hogy segítsük a fogyasztókat a felelősebb döntéshozatalban; az EGSZB hamarosan véleményt tesz közzé ebben a témában.

4.2.11. A zöld közbeszerzés a fenntartható fogyasztás elősegítésének fontos mozgatórugója. Fel kell mérni, mekkora jelenleg a zöld közbeszerzések aránya a teljes állami fogyasztáson belül. Ma a közbeszerzések esetében az alapértelmezett opció a legalacsonyabb ár. A zöld opciót kellene alapértelmezettnek venni, így az ettől eltérő opció kiválasztásához ezt indokló körülményekre és megfelelő magyarázatra lenne szükség.

<sup>(24)</sup> 3.1. fejezet.

<sup>(25)</sup> HL C 177., 2014.6.11., 1. o.



### 4.3. Hulladékgazdálkodás

4.3.1. A hulladékokról szóló meglévő európai jogszabályoknak az egész EU-ra kiterjedő megfelelő végrehajtása alapvető fontosságú. Az EGSZB megismétli, hogy támogatja a hulladékhierarchiát, és valamennyi állami és magánszférabeli érdekelt felet arra biztat, hogy azt maradéktalanul hajtsa végre.

4.3.2. A körforgásos gazdaságra vonatkozó csomag hulladékokról szóló különböző irányelveket módosító jogalkotási része egyértelműen meggyengült a 2014-ben tett javaslatához képest. Az EGSZB megjegyzi, hogy az Európai Bizottság javaslata az Európai Parlament által 2015 júliusában a hulladékmegelőzés és újrafeldolgozás vonatkozásában szorgalmazott <sup>(26)</sup> ambíciózus céloknak sem felel meg.

4.3.3. Értékelendő az a javaslat, amely szerint köteleznék a tagállamokat a hulladékhierarchia támogatására irányuló gazdasági eszközök bevezetésére <sup>(27)</sup> és a hulladékképződés megelőzését célzó intézkedések meghozatalára <sup>(28)</sup>. Nem egyértelmű azonban, hogy az új rendelkezések kapcsán a tagállamoknak felül kell-e vizsgálniuk a meglévő hulladékmegelőzési programjaikat <sup>(29)</sup>.

4.3.4. Az EGSZB úgy véli, hogy a kiterjesztett gyártói felelősségi rendszerek bevezetését kötelezővé kellene tenni a tagállamok számára. Üdvözlí továbbá, hogy minimumkövetelményeket vezetnek be a kiterjesztett gyártói felelősségi rendszerekre vonatkozóan, tekintettel arra, hogy ezek a rendszerek igen eltérő teljesítményt nyújtanak az egyes tagállamokban. E rendelkezéseket ugyanakkor még javítani lehetne, hogy a minimumkövetelmények még egységesebbek legyenek, különösen az értékláncbeli érdekelt szerepeinek és felelősségi köreinek, valamint pénzügyi felelősségeinek tisztázása révén. Emellett a jogalkotók megfontolhatnák, hogy a jobb hatékonyság érdekében a kiterjesztett gyártói felelősségi rendszerekre vonatkozó konkrét követelményeket építsenek be a csomagolásról és a csomagolási hulladékról szóló irányelvbe <sup>(30)</sup>.

4.3.5. Az EGSZB megjegyzi, hogy bár a Parlament a települési, kereskedelmi és ipari hulladék megelőzésére vonatkozó célok bevezetésére szólított fel, a jogalkotási javaslatban ilyeneket nem találhatunk.

4.3.6. A települési és a csomagolási hulladék újrafeldolgozására vonatkozó, 2030-ra elérendő célokat a korábbi javaslatához képest csökkentették, bár a kapcsolódó szolgálati munkadokumentum <sup>(31)</sup> arra az eredményre jutott, hogy a magasabb újrafeldolgozási célok nagyobb pénzügyi, társadalmi és környezeti előnyökkel járnak <sup>(32)</sup>. Az Európai Bizottság elismerten alapos végrehajtási stratégiát dolgozott ki, amely figyelembe veszi az egyes tagállamok sajátos körülményeit, és az intézkedéseket az EU kohéziós politikájának pénzügyi eszközeivel és egyéb eszközökkel kombinálja <sup>(33)</sup>.

4.3.7. Írország 10 év alatt gyors előrehaladást ért el, és míg korábban a hulladéknak szinte 100 %-át hulladéklerakókban helyezték el, mára már valamennyi újrafeldolgozási célját teljesítette. Rendelkezik hulladékmegelőzési tervvel és 3 regionális hulladékgazdálkodási tervvel. Írország világelső volt a műanyag zacskók megadóztatásában, amelyet azóta a világ számos pontján bevezettek. Még mindig vannak leküzdésre váró nehézségek, mint például az a tény, hogy a hulladékgazdálkodási tevékenységek szinte teljes mértékben a magánszektor irányítása alatt állnak, és hogy a hulladéklerakókat túl sok esetben váltották fel hulladékégetők. Ezzel együtt Írország kiváló példa arra, hogy milyen sokat lehet elérni rövid idő alatt. Ez rávilágít arra, hogy nincs szükség ilyen széles körű, egyes tagállamok esetében újabb 5 évre szóló derogációra ahhoz, hogy a célokat elérjék.

<sup>(26)</sup> A8-0215/2015.

<sup>(27)</sup> A 2008/98/EK irányelv 4. cikkének (3) bekezdése.

<sup>(28)</sup> 2008/98/EK irányelv, 9. cikk.

<sup>(29)</sup> 2008/98/EK irányelv, 29. cikk.

<sup>(30)</sup> 2015/720/EU irányelv.

<sup>(31)</sup> SWD(2015) 259 final.

<sup>(32)</sup> SWD(2015) 259 final, 13., 15. és 17. oldal.

<sup>(33)</sup> Bizottsági szolgálati munkadokumentum, SWD(2015) 260 final.

4.3.8. A hulladékaromok elkülönített gyűjtése elengedhetetlennek tűnik az anyagkörforgás kiváló minőségű másodlagos nyersanyagokkal történő biztosításához. A hulladékokról szóló 2008/98/EK irányelv 11. cikkének (1) bekezdése értelmében 2015-ig elkülönített hulladékgyűjtési rendszert kell felállítani legalább a papír, fém, műanyag és üveg esetében. A korábbi javaslat a 25. cikkében a biohulladék elkülönített gyűjtésének 2025-ig történő bevezetésével ezt megerősítette. Ezek helyett az elkülönített gyűjtésre vonatkozó szigorú követelmények helyett az új javaslat egy „puha” – a gyakorlatban kevésbé határos – rendelkezést tartalmaz, amely csak akkor írja elő az elkülönített gyűjtést, ha az „technikailag, környezetvédelmileg és gazdaságilag kivitelezhető”. Az EGSZB e rendelkezés szigorítására szólít fel. Tekintettel arra, hogy a biohulladék elkülönített gyűjtésére vonatkozó új rendelkezés megfelelő átmeneti időszak nélkül lép hatályba, egy ilyen kifejezett „mentesítési záradék” tagállami szinten ahhoz vezethet, hogy a célkitűzést gyakorlatilag egyáltalán nem teljesítik.

4.3.9. Fontos megjegyezni, hogy a napi fogyasztási cikkekre jellemző életútnál a magas újrafeldolgozási arány önmagában nem eredményezi az erőforrás megőrzését. Ez a helyzet például az alumínium italosdobozok esetében is, amelyeknél a gyártástól az ártalmatlanításig tartó életciklus 3 hét és 6 hónap között van <sup>(34)</sup>.

4.3.10. Az EGSZB üdvözlí, hogy az Európai Bizottság törekedett arra, hogy a gyűjtött adatok megbízhatósága és összehasonlíthatósága érdekében összehangolja a fogalommeghatározásokat és a számítási módszereket. Elengedhetetlenül fontos gondoskodni arról, hogy a javasolt fogalommeghatározások, különösen az „újrahasználatra való előkészítés” és a „végső újrafeldolgozási eljárás” <sup>(35)</sup> fogalmának meghatározása ne gördítsen korlátokat és/vagy akadályokat az újrahasználatban és újrafeldolgozásban részt vevő gazdasági szereplők útjába. E fogalommeghatározásoknak inkább az érdekelt felek szükségleteit kell tükröznüik, és segíteni őket tevékenységük elvégzésében.

#### 4.4. Hulladékból erőforrás

4.4.1. A másodlagos nyersanyagok minőségével kapcsolatos bizonytalanság és a hulladékokról, a termékekről és a vegyi anyagokról szóló jogszabályok közötti kölcsönhatással kapcsolatos jogbizonytalanság közepette foglalkozik az Európai Bizottság a másodlagos nyersanyagok piacának működésével kapcsolatos súlyos akadályokkal. Az Európai Bizottság nem értékeli ki, hogy miért nem bizonyult sikeresnek a hulladékokról szóló jelenlegi, 2008/98/EK irányelv eszköze, azaz a hulladéktátság megszűnésére vonatkozó kritériumok megállapítása.

4.4.2. Különbséget kell tenni a termékek teljesítményéért és a kapcsolódó garanciáért vállalt felelősség/szavatosság, illetve a termékek alkatrészeivel kapcsolatos felelősség között. Az előző ösztönözni fogja a fogyasztói magatartásváltozást, az utóbbi az erőforrások megőrzése és a hulladék rendszerből való eltávolítása szempontjából létfontosságú. A termékek alkatrészeire vonatkozó kiterjesztett felelősség azt jelentené, hogy a leselejtezett erőforrásoknak továbbra is van gazdája, akinek ez nemcsak felelősséget jelent, hanem versenyelőnyt is, mert az erőforrást újra felhasználhatja.

4.4.3. A másodlagos nyersanyagok iránti kereslet növeléséhez határozottabb intézkedésekre van szükség. Az Európai Bizottság az erőforrás-hatékonysági ütemtervben ambiciózusabb intézkedések mellett kötelezte el magát, például hogy kiemelt termékek esetében megfontolja az újrafeldolgozott anyagok minimális arányának megállapítását.

4.4.4. A másodlagos nyersanyagok új termékek gyártása során történő felhasználásának javítása szintén teret adhat az uniós szintű köz-magán társulásoknak, amilyen például a nyersanyagokra vonatkozó európai innovációs partnerség. Egyes európai ágazatok láthatóan készen állnak a körforgásos gazdaság melletti elköteleződésre. Az európai papíripar például nemrég bejelentette, hogy növelni fogja a papír jelenlegi, közel 72 %-os újrafeldolgozási arányát <sup>(36)</sup>.

#### 4.5. Kiemelt területek

Az EGSZB megjegyzi, hogy az öt kiemelt terület kijelölése látszólag önkényesen történt, ez alól mindenképpen kivételt képez a „víz” kiemelt területnek nyilvánítása.

<sup>(34)</sup> Az EEA körforgásos gazdaságról szóló jelentése, 25. oldal.

<sup>(35)</sup> 2008/98/EK irányelv, 1. cikk.

<sup>(36)</sup> <http://www.cepi.org/pressrelease/CircularEconomyDec2015>

### Műanyagok

4.5.1. Az EGSZB üdvözlí, hogy 2017-re bejelentették egy műanyag-stratégia kidolgozását, és bízik benne, hogy a stratégiáról részletes véleményt alkothat.

4.5.2. Kiemelten fontos lesz, hogy e stratégia foglalkozzon a műanyagokból származó tengerszennyezés kérdésével, és e területen konkrét célok megállapítására lesz szükség. A mellékletben megállapított, a tengeri hulladék csökkentésére irányuló konkrét intézkedést a fenntartható fejlesztési célokkal összhangban nagymértékben erősíti a műanyag-stratégiában meghatározandó, számszerűsíthető célérték.

4.5.3. Arra is van lehetőség, hogy külön a műanyagok vonatkozásában kezeljék a felelősségviselés és a kiterjesztett gyártói felelősség kérdését. Ez kritikus fontosságú kérdés, mivel jelenleg az antropocén földtani korban élünk, amelynek hivatalosan elismert jellemzője várhatóan a jelenleg kialakuló földtani rétegekben megtalálható műanyagok mennyisége lesz.

### Élelmiszer-pazarlás

4.5.4. Az EGSZB nem fogadja el sem azt, hogy az élelmiszer-pazarlás mérését túl nehéz megvalósítani, sem pedig azt, hogy ezen a területen túl korai volna célértéket meghatározni. Az élelmiszer-pazarlás mértékére vonatkozó értékelési kritériumok meghatározásához szükséges munkát már elvégezték<sup>(37)</sup>.

4.5.5. Az élelmiszer-pazarlás csökkentéséhez önmagában nem elég utalni a fenntartható fejlesztési célokra. Köztes célokat kell meghatározni teljesítési határidőkkel, hogy 2030-ig időszakos felülvizsgálatok beiktatásával mérni lehessen az elért eredményeket.

### Kritikus fontosságú nyersanyagok

4.5.6. A mobiltelefonok gyakran felhozott példája rávilágít a kritikus fontosságú nyersanyagok visszanyerésével kapcsolatos problémákra. Egy ilyen sokoldalú termék érdekes mutatóként szolgál majd a körforgásos gazdaságról szóló csomag számos elemének sikerét illetően, a környezetbarát tervezéstől kezdve az elavuláson át a kritikus fontosságú nyersanyagok visszanyeréséig.

### Építkezés és bontás

4.5.7. A feltöltési opciót el kell távolítani a szövegből.

4.5.8. A meglévő épületeket aszerint kell kezelni, hogy milyen erőforrásokat képviselnek, és stratégiákat kell bevezetni arra, hogy a bennük foglalt tömördek erőforrást minél nagyobb mértékben újrafelhasználják és újrahasznosítsák.

### Egyéb területek

4.5.9. A víz mint erőforrás a körforgásos gazdaság fontos részét kell hogy képezze<sup>(38)</sup>. A zárt rendszerek, a pazarlás csökkentése és a szennyező anyagok eltávolítása alapvető elemei a körforgásos modellben végzett vízgazdálkodásnak. Ennek megvalósításáról részletes tervet kell készíteni.

### 4.6. A körforgásos gazdaság felé tett előrehaladás figyelemmel kísérése

4.6.1. A körforgásos gazdaságra vonatkozó korábbi csomagban<sup>(39)</sup> az Európai Bizottság bejelentette, hogy mérlegelni fogja az Erőforrás-hatékonysági Platform azon ajánlását, amely szerint az Európa 2020 stratégia felülvizsgálata során építsenek be egy, az erőforrás-hatékonyságra vonatkozó kiemelt célt. Ez egy lehetséges módja lenne annak, hogy ezt szempontot beépítsük a kulcsfontosságú szakpolitikai ágazatokba. Ezen értékelések eredményeit közzé kell tenni, továbbá jól használható mérési módszert kell kidolgozni a körforgásos gazdaság fejlődésének nyomon követésére.

<sup>(37)</sup> Lásd például a 7. keretprogram EU FUSIONS projektjét: <http://www.eu-fusions.org/index.php>

<sup>(38)</sup> Európai Bizottság, *The Junction of Health, Environment and the Bioeconomy: Foresight and Implications for European Research & Innovation Policies* [Az egészségügy, a környezetvédelem és a biogazdaság találkozása: kilátások és a várható következmények az európai kutatási és innovációs politikák szempontjából], 2015, 43. o.

<sup>(39)</sup> COM(2014) 398 final, 14. o.

4.6.2. Az európai szemeszter folyamata olyan létező mechanizmus, amely a beruházási kihívások országspecifikus elemzését és az országspecifikus ajánlásokat egyaránt felhasználhatja az éves növekedési jelentésből és egyéb adatbázisokból származó adatok hasznosításához, hogy elősegítse a körforgásos gazdaságra vonatkozó kezdeményezések végrehajtását és a jelenlegi, fenntarthatatlan lineáris modelltől történő átállást. Az európai szemeszter folyamatát és eszköztárát kell szakpolitikai eszközként felhasználni a körforgásos gazdaság megvalósításának és népszerűségének előmozdítására. Az európai szemeszter folyamatának újbóli kizöldítése a megállapított célok elérésének kritikus eleme. Az EGSZB a környezetvédelmi szempontból káros támogatások fokozatos kivezetésének értékelését kéri, valamint egy ajánlás beemelését arról, hogy adóügyi lehetőségeket (például környezetvédelmi adókat) kellene alkalmazni a körforgásos gazdaság elmozdítására.

4.6.3. A körforgásos gazdaság ágazatokon átívelő jellegéből kifolyólag egy ágazatokon átívelő felügyeleti szervezetet kell felállítani. Ennek a szervezetnek az lenne a feladata, hogy megvizsgálja a cselekvési terv végrehajtásához elengedhetetlen horizontális, valamint szükséges vertikális integrációt.

4.6.4. Ha azt akarjuk, hogy az átállás az Európai Bizottság által meghatározott, elvárt ütemben folyjon, akkor valamennyi tagállamnak meg kell jelölnie egy konkrét kapcsolattartót, amely az átállás végrehajtásáról készített jelentésekért felelős.

Kelt Brüsszelben, 2016. április 27-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság  
elnöke  
Georges DASSIS

---